

утримання в організації кращих спеціалістів; залучення кращих співробітників для конкуренції з іншими організаціями.

Список використаних джерел

1. Палеха Ю. І. Менеджмент персоналу : навч. посібник. К. : Вид-во «Ліра-К», 2016. 338 с.

2. Дудкін П. Д., Мосій О. Б., Владимир О. М. та ін. Організаційна поведінка. Аспекти ефективного підприємництва. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2015. 252 с.

УДК 657.37:336.

ОБЛІК СТАЛОГО РОЗВИТКУ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Крюкова І.О., д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування
e-mail: kryukovaia1@rambler.ru

Варгатюк М. О., к.е.н., асистент кафедри обліку і оподаткування
e-mail: varhatiukompa@gmail.com

Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, Україна

Підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняного аграрного сектору та вирішення найважливіших для теперішніх та майбутніх поколінь завдань соціального, економічного та екологічного характеру у сучасній світовій практиці вирішуються за рахунок долучення до глобальної ініціативи зі сталого розвитку, яка визнана пріоритетною для більшості розвинутих країн світу. В Україні ці світові тенденції враховані у стратегічних векторах національного економічного розвитку, зокрема, Національній економічній стратегії розвитку на період до 2030р., Стратегії продовольчої безпеки – 2030, проектах Стратегії розвитку аграрного сектору до 2030р. та Стратегії сталого розвитку України до 2030р.

Сталий облік сьогодні трактується як «... управління навколишнім середовищем (environmentally-related) та економічними результатами шляхом розробки та впровадження відповідних екологічних принципів та практик обліку»; як практика виміру, аналізу та звітності про вплив компанії на суспільство та навколишнє середовище [1]. Schaltegger S. і Burritt R. визначають облік сталого розвитку як прагматичний, орієнтований на досягнення цілей набір інструментів, що використовуються для розробки на різних рівнях інтеграції методів екологічного, соціального і економічного обліку, відображених у натуральних та кількісних показниках [2].

Одним з основних завдань обліку сталого розвитку А. Fagerström та G. Cunningham називають надання інформації про ризики і можливості компанії у сфері сталої діяльності. Додаткової вагомості та значимості при цьому

набувають показники консолідації, стійкості та доказів спільних інтересів бізнесу і користувачів цінностей, створених сталим господарюванням [3].

Аграрна сфера постає однією з найбільш складних соціально-економічних та екологічних систем для імплементації обліково-аналітичних концепцій підтримки сталого розвитку. Тісна взаємодія природно-кліматичних, біологічних, виробничих факторів зумовлює складність та специфічність обліку та аналітичного супроводження процесу прийняття агроменеджментом сталих рішень. Крім того, сучасний розвиток аграрного сектору і сільських територій України характеризується наявністю значних диспропорцій та інклюзивних розривів у порівнянні з містами країни. Концепція сталого господарювання сьогодні знаходить відображення у практиці управління переважно крупних агрокомпаній, агрохолдингів, тоді як середній та малий бізнес поки не відчуває істотних мотиваторів до імплементації засад сталості, а менеджмент цих агроформувань орієнтований, переважно, на короткострокову перспективу. Разом з тим, з огляду на цілі глобальної концепції сталого розвитку, саме аграрна сфера є однією з найбільш пріоритетних та перспективних для розв'язання завдань існування теперішніх і майбутніх поколінь. Забезпечення сталих продовольчих систем у глобальному масштабі сьогодні постає однією з ключових цілей, визначених ООН, FAO, Європейською Комісією та іншими світовими організаціями і урядами провідних національних економік.

Імплементація принципів сталого розвитку у практичну діяльність аграрних бізнес суб'єктів потребує відповідних стандартів і правил бухгалтерського обліку, які постануть базисом корпоративної фінансової і нефінансової звітності бізнес суб'єктів. У зарубіжній практиці реалізація даного завдання відбувається у межах розробок системи еколого-економічного обліку сільського, лісового та рибного господарств (SEEA AFF) та уявляє собою статистичну систему для організації даних, що дозволяють описувати та аналізувати взаємозв'язок між навколишнє середовищем та економічною діяльністю у аграрній сфері. Система бухгалтерського обліку, описана в SEEA AFF, охоплює грошові та фізичні дані. Таким чином, SEEA AFF є застосуванням принципів і процедур бухгалтерського обліку, що містяться в системах національних рахунків з акцентом на інтеграцію даних, що мають відношення до сільського, лісового та рибного господарства. У даному контексті SEEA AFF є платформою для системи бухгалтерського обліку, спрямованою на інтеграцію даних агробізнесу та екологічної діяльності.

Реалізація програм сталого розвитку агробізнесу формує нові вимоги до облікового відображення господарських подій та відповідних об'єктів (сталі інвестиції для створення довгострокових цінностей, активів, зобов'язань, капіталу та результатів). Інтегрована корпоративна звітність зі сталого розвитку сьогодні формує потенціал довіри до компанії, інвестиційний потенціал, прихильність покупців і споживачів, запас міцності для нарощування вартісних індикаторів бренду і агробізнесу в цілому. Звітність зі сталого розвитку компаній сьогодні сама по собі є стандартом залучення інвестицій, розвитку агробізнесу та сільських територій.

У контексті появи нових стратегічних цілей і завдань сталого розвитку суспільства бізнесу інформаційно-аналітична підтримка бізнесу розширює традиційний спектр властивих базових функцій та сьогодні постає як гнучкий інструмент узгодженості, бізнес-навігації, супроводу створення цінностей, інтегрування і оцінки переваг стратегії сталого розвитку компанії у ринковому середовищі. Звітність зі сталого розвитку у світі поступово набуває статусу обов'язкової.

На теперішній час розроблений проект Міжнародного стандарту з розкриття інформації про сталий розвиток, який визначає ключові принципи і вимоги до розкриття інформації, пов'язаної зі сталим розвитком у фінансовій звітності: *General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information*. Проект пройшов попередній розгляд професійними групами і стеукхолдерами та знаходиться на стадії доопрацювання з боку ISSB [4].

При обґрунтуванні концепції сталого розвитку у сільському господарстві західна практика спирається на наявність чотирьох видів капіталу: підприємницький, природний (екологічний), соціальний або(або) людський, фінансовий. Найбільш дискусійними аспектами з практичної точки зору відрізняються нові засади обліку природного капіталу. Природний капітал аграрної сфери складається з життєзабезпечувальних системи, сукупності біорізноманіття, відновних та невідновних ресурсів, які використовуються в аграрному процесі та становлять бізнес- та суспільний інтерес. Сталий розвиток передбачає збереження та відновлення природних і біоресурсів, отже, виникає поняття природного капіталу, облік якого постає невизначеним з позицій конкретизації властивостей і механізму власності. Методично неопрацьованим з позицій міжнародних стандартів залишають й практичні засади екологічного та соціального капіталу [5]. З огляду на ці аспекти, досить часто у науковій літературі з'являються такі види обліку, як екологічний та соціальний облік.

Вітчизняні вчені на даному етапі пропонують трансформаційну модель переходу від концепції традиційного до сталого обліку. Враховуючи жорстку обмеженість національними П(С)БО та вимогами до складання фінансової звітності, відповідні пропозиції зосереджені на рівні внутрішньогосподарського обліку та внутрішньої управлінської звітності агрокомпаній. Зокрема, така адаптація передбачає: 1) трансформацію звіту про фінансові результати, що вимагає додаткової інформації про витрати і вигоди від ведення соціально відповідальної екологічної, економічної та соціальної діяльності; 2) розширення класифікації за групами доходів і витрат; 3) доповнення статей звіту про фінансовий стан. Принциповою передумовою переходу до сталого обліку має стати чіткий механізм управління процесами сталого розвитку на рівні агрокомпанії (стратегія, мета, структура управління, політика управління, ризик-менеджмент, контроль, страхування ризиків тощо).

Список використаних джерел

1. What is sustainability accounting? What does ESG mean? URL: <https://theconversation.com/what-is-sustainability-accounting-what-does-esg-mean-we-have-answers-150996>
2. Schaltegger S., Burritt R. Sustainability accounting for companies: Catchphrase or decision support business leaders? *Journal of World Business*. 2010. № 45. P. 372-384.
3. Fagerström A., Cunningham G. Accounting and Auditing of Sustainability: Sustainable Indicator Accounting. URL: https://www.researchgate.net/publication/305379849_Accounting_and_Auditing_of_Sustainability_Sustainable_Indicator_Accounting_SIA.
4. IFAC. Corporate reporting: climate change information and reporting cycle to 2021. URL: <https://www.ifac.org/knowledge-gateway/contributing-global-economy>.
5. Mohammad A., Ahmad K. A., Sokil O., Halko S., Kucherko S. Sustainable transformation of accounting in agriculture. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. URL: <https://are-journal.com/are>

УДК 658.155

УПРАВЛІННЯ НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ФІРМИ

Кочетова Т.І., доцент кафедри обліку і фінансів,
e-mail: tetyana.kochetova@khpi.edu.ua

Гряненко Є.О., бакалавр кафедри обліку і фінансів,
e-mail: ielyzaveta.hrjanenko@emmb.khpi.edu.ua

Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" Харків, Україна

Здійснення господарсько-фінансової діяльності фірми є можливим за умови наявності у нього різноманітних видів активів. Сучасні умови управління фірмою висувають підвищені вимоги до управління та фінансування активів. Це пов'язано з тим, що конкурентоспроможність фірми, тактичні і стратегічні перспективи її розвитку залежать від ефективного використання активів. В умовах постійної нестачі фінансових ресурсів, банкрутства та ліквідації великої кількості фірми доволі гостро постає проблема найраціональнішого і дієвого застосування активів фірми і знаходження напрямів покращення ефективності даного процесу. Об'єктом дослідження є аналіз особливостей фінансового управління необоротними активами фірми.

Необоротні активи для підприємств являються основою безперервної роботи. Залежно з тим, як необоротні активи створювались спочатку роботи підприємства, та як вони застосовуються впродовж виробничого процесу, як